

fjøl mentanar vika.

Hugskotskjáttá

Stýrisbólkur

Vegna Tórshavnar kommunu: Fía Lindenskov, Jóna K. Thomsen

Vegna Útlendingastovuna: David Im, Durita Kastalag og Mariia Shvets Olsen

Sniðgeving og uppseting: Nudlavirkið

Fjølmentanarvika 2022

Hvat er ein fjølmentanarvika?

Fjølmentanarvikan er ein mentanarvika, ið hevur sum endamál at fagna, fevna og varpa ljós á mentanarliga fjølbroytnið í føroyska samfelagnum. Á enskum eitur átakið *Multicultural Week*.

Diversity Week er áður hildin í Tórshavnar kommunu. Í ár eru Tórshavnar kommuna og Útlendingastovan farin í samstarv um eitt landsfevnandi átak við føroyska heitinum *Fjølmentanarvika* og enska heitinum *Multicultural Week*. Ætlanin er, at fjølmentanarvikan verður eitt afturvendandi átak, og at flest allar kommunur gerast partur av átakinginum eftir førimuni.

Kom við!

Í Føroyum búgva fólk úr 111 ymiskum londum og okkara vón er at kommunur, frítíðarfelagsskapir, skúlar, áhugafeløg og einstaklingar annars, hava hug at luttaka og skipa fyri tiltøkum hesa vikuna. Vit hava í hesum sambandi framleitt eina hugskotsjáttu, ið kann nýtast sum íblástur.

Tað stendur til tykkum, hvat ið tykkara íkast verður. Einasta ynski er, at tiltøkini fagna, fevna og varpa ljós á fjølmentanina í Føroyum.

Hvat er ein hugskotskjáttu?

Hugskotskjáttan er eitt savn av ymiskum virkseimi, átøkum og spølum, ið kunnu nýtast í sambandi við fjølmentanarvikuna.

Í hugskotskjáttuni finnast ítriv, ið kunnu nýtast í skúlahøpi, barnagarðshøpi, ítróttarhøpi, almennum høpi, á arbeiðsplássum og í frítíðarfelagsskapum annars.

Endamálið við hugskotskjáttuni er, at tey luttakandi hava tað stuttligt saman og grunda á mentanarligt fjølbroytni í Føroyum.

Hvussu nýta vit hugskotskjáttuna?

Hugskotskjáttan er býtt upp í tveir høvuðspartar: *stovnar, arbeiðspláss og felagsskapir og børn og ung*. Í fyrra partinum eru uppskot til tiltøk og átøk, sum kommunur, arbeiðspláss og felagsskapir kunnu vera karmur um. Í seinna partinum eru uppskot til spøl og annað virkseimi til allar aldursbólkar.

Hugskotskjáttan leggur upp til, at lærarar, námsfrøðingar, venjarar og onnur, ið varða av børnum og ungum, kunnu nýta hugskotini í sambandi við undirvísing, venjing og toymisvirkseimi av ymiskum slag. Vaksin eru eisini vælkomín at nýta spøl ella virkseimi úr hesum partinum.

Góð ráð

Broytingar henda ekki frá degi til dags. At arbeiða við mentanarfjølbroytningu er eitt áhaldandi arbeiði, ið krevur ágrýtt fólk og góða tilrættalegging. Einstaklingar og felagsskapir mugu vera fyrreikað til at gera okkurt øðrvísi, enn tey plaga. Eitt nú eisini at kunna samskipta á øðrum málum enn føroyskum.

Tað er ekki *ein* rættur framferðarháttur, og henda hugskotskjáttan er eitt savn av hugskotum til, hvat kann gerast fyri at fagna og fevna fjølbroytningu í landinum og harvið fáa meira millummentanarlíga vitan og tolsemi. Hóast vit á nógvan hátt eru ymisk, so eru vit felags um flest øll grundleggjandi virðir.

Góð ráð til tey, ið arbeiða við ungum fólki og børnum úr tilflytarabólki:

- Hóast tvey fólk eru úr sama minnilutabólki, so er ekki vist, at tey hava nakað til felags ella finna út av tí saman.
- Legg dent á felags eyðkenni, og at øll ung eru einstaklingar, hvør upprunin so er.
- Ung fólk hava fleiri samleikar, alt eftir umstøðum. Umframt at vera „útlendingar“, so kunnu tey eisini vera til dømis: beiggi, kvinna, tónleikari, bókormur, sangari, dansari, hondbóltspælari ella ein, ið elskar Game of Thrones. Tí er týðningarmikið ikki bert at leggja dent á ein tást av teirra samleika, hugsa heldur um, hvat tey halda vera týðningarmikið.
- Verið varin, tá ið tit brúka heitir, tað kann kennast stigmatiserandi.

**Verið varin at
brúka heitir.
Tað kann
kennast
stigmati-
serandi.**

Innihaldsyvirlit

Partur 1

Almennir stovnar, arbeiðspláss og felagsskapir 1

Kommunur	4
Tiltøk	4
Arbeiðspláss	6
Leiðsla og HR	6
Til starvsfólk	6
Fritíðarfelagsskapir	7
Nevndararbeiði	7
Matstovur, kaffihús og skeinkistöð	9
Mentanarhús, bókasøvn, framsýningarhøllir, leikhús, konsertstöð og samkomuhús	10
Framførslur	11
Framsýningar	11
Hugnakvøld	11

Partur 2

Børn og ung 13

Rørsla	
Dansimálsþæl á swahili	15
Kho kho	16
Virðissþæl	18
Hvar er mynturin?	19
Jerusalema Dance Challenge	20
Tinikling	21

Grunda

Fjølmentanarbingo	23
Minnisspæl	24
Matur	25
Málspæl	26
Sögur og sagnir	26
Duolingokapping	26
Kahootkapping	27
Kafé Lingua	27
Kanningararbeiði	27
Bøkur	27
Heimurin	27

Skapa

Vit gera list saman	29
Myndir	29
Tónleikur	29
Dansur	30
Sjónleikur	30
Framførslur	30

Øll

Hugnakvøld	33
Heimablídni	33
Kjak	34

Skjøl

35

Innbjóðing til fjølmentanartiltak	35
Lat okkum byrja!	36

Partur 1

Almennir stovnar, arbeiðspláss og felagsskapir

Kommunur, arbeiðspláss og felagsskapir eru týdningarmiklir viðspælarar í at skapa eitt gott, fjølmentanarligt umhvørvi. Í kommununi, á arbeiðsplássum og í felagsskapum er góður móguleiki at tryggja góða vegleiðing, at lofta avbjóðingum og boða frá móguleikum, ið tilflytarar úr øðrum mentanum hava tørv á at vita. Fjølmentanarvikan er eitt gott høvi at varpa ljós á hesi viðurskifti. Her eru nøkur uppskot til átøk innanhýsis í kommunum, á arbeiðsplássum og í felagsskapum og nøkur uppskot til tiltøk, ið kommunur, arbeiðspláss og felagsskapir kunnu veita karmar um í fjølmentanarvikuni. Um uppskotini eru innanhýsis, so vinarliga takið myndir av tiltøkunum og legggi út við **#fjølmentanføroyar**. Um tiltøkini eru almenn, so sendið endiliga inn á **fjolmentan@gmail.com**, so koma tey á skráanna.

Leikluturin hjá kommunum

Kommunurnar kring landið eru størstu viðspælarar, tá ið tað snýr seg um at tryggja góðan fjølmentanarsið í Føroyum. Kommunan er oftast tað fyrsta staðið saman við Útlendingastovuni, ið fólk úr øðrum londum venda sær til, tá ið tey flyta til Føroyar, og er eisini tann stovnur, ið hevur vitan um samansetingina av mentanarliga fjølbroytninum í ymisku økjum kring landið. Fjølmentanarvikan leggur upp til, at kommunur luttaka í fjølmentanarvikuni eftir førimuni, og vónandi eisini, at kommunur samstarva um sín leiklut á fjølmentanarøkinum í Føroyum.

Leikluturin hjá arbeiðsplássinum

Í sambandi við fjølmentanarvikuna er hugsanin, at hvørt leiðslan skipar fyri onkrum, og/ella um starvsfólk sjálvi skipa fyri onkrum, so ræður um at vera við. Hvørt tiltøkini eru stór ella smá, er heldur ikki av alstórum týðningi, men heldur at tikið verður við onkrum av uppskotunum, og at tað verður ein jalig uppliving hjá teimum luttakandi. Í hesum partinum eru nøkur uppskot til, hvat leiðsla, HR og starvsfólk kunnu leggja dent á hesa vikuna.

Leikluturin hjá frítíðarfelagsskapinum

Frítíðarfelagsskapir hava stóran leiklut í at tryggja, at bæði venjarar og limir kenna seg hoyrdar og virdar. Ikki er altíð neyðugt at samskipa tey heilt stóru tiltøkini, og í sambandi við fjølmentanarvikuna er hugsanin, at hvørt nevndin skipar fyri onkrum, og/ella um limirnir sjálvir skipa fyri onkrum, so ræður um at vera við. Í hesum partinum eru nøkur uppskot til, hvat nevnd, venjarar og limir kunnu gera hesa vikuna.

Nevndararbeiði

Spurningar, ið nevndin kann seta sær. Hvussu er felagið samansett viðvíkjandi mentanarligum fjølbroytni? Í hvønn mun umboða vit mentanarliga fjølbroytnið í føroyska samfelagnum? Kunnu vit sum felagsskapur gera meira fyri at fevna og gagnnýta mentanarliga fjølbroytni í okkara samfelag? Hava vit góða kunning til fólk, ið ikki skilja føroyskt? Eru serlig fyrilit, ið vit skulu hava fyri limum, ið ikki kenna føroyska mentan og føroyskt mál? Hava vit mannagongdir ella starvsfólka-politikk viðvíkjandi evnum um mentanarligt fjølbroytni?

Vinarliga takið myndir av
tiltøkunum og leggið út
við **#fjolmentanføroyar**

Um tiltøkini eru almenn,
so sendið endiliga inn á
fjolmentan@gmail.com
so koma tey á skráanna.

Kommunur

Innanhýsis átøk

Endurskoða okkara mannagongdir í sambandi við tilflytarar. Hvussu verða tilflytarar móttiknir í okkara kommunu og á stovnunum, ið kommunan varðar av? Er okkara kunning nóg góð? Er kunning á enskum? Hvat eru teir vanligastu spurningarnir og trupulleikarnir í sambandi við tilflyting? Eru ábyrgdarfólk, ið varða av at vegleiða tilflytarar í kommununi? Er gott samstarv millum kommunu og kommunalar stovnar um móguleikar og avbjóðingar á tilflytaraøkinum?

Viðurkenning

Kommunan vil móguliga heiðra ávísan persón, ella bólk, ið hevur víst tilflytaraøkinum serligan ans.

Viðheftir eru tríggir bóklingar: Tann fyrsti er til kommunalar móttøkur á tilflytaraøkinum, tann næsti er um týðandi tættir í sambandi við dagstovnaøkið og tilflyting og tann triði er um tvímæltar næmingar í fólkaskúlanum. Í bóklinginum um dagstovnaøki eru bæði spøl og venjingar til starvsfólk og hjálparfólk, ið kunnu nýtast til fjølmentanarvikuna ella gjøgnum árið annars.

integration.fo/tilfar

(Munagóðar mannagongdir).

integration.fo/tilfar

(Týðandi tættir í námsfrøðiligum arbeiði við fleirmæltum børnum).

integration.fo/tilfar

(Tvímæltir næmingar í føroyska fólkaskúlanum).

Tiltøk

World Food

Matbásar, har fólk kunnu koma at royna ella keypa mat úr øðrum londum. Útlendingar búsitandi í Føroyum verða boðin at hava básar, har ið matur úr teirra heimlandi/mentan verður seldur, ella smakkiroyndir latnar ókeypis til vitjandi. Til ber eisini at loyva matstovum, ið gera mat, ið er inspireraður úr útlondum, at hava sölubás ella smakkiroyndir.

Flagga við ymiskum flöggum

Prýðið býin/bygdirnar við flöggum úr ymiskum londum.

- Tit kunnu eitt nú kann, hvørji lond eru umboðað í tykkara kommunu, og flagga við teimum.

Gongutúrur

Gongufeløg kunnu skipa fyri túrum, har øll kunnu tekna seg. Ferðaleiðari kann greiða frá ymiskum lokalum støðum og søgum. Minnst til tulk ella ferðaleiðara, ið tosar enskt.

Almennur dansur

Kommunan kann bjóða til dans við fjølmentaðum tónleiki.

Konsert

Kommunan kann skipa fyri konsert við tónleiki úr øðrum heimspørtum.

Felags morgundrekka

Drekkamuður í bygdarhúsi, tilhaldi, pensionistafelag, svimjihøll ella líknandi.

Stuðul til tiltøk

Eitt gott hugskot er, at kommunan játtar stuðul til tiltøk (ella aðra framleiðslu), ið hava Fjølmentan sum tema. Slík játtan kundi verið tøk alt árið, sum partur av integratiónspolitikkinum hjá kommununi.

Arbeiðspláss

Fjølmentanarvikan er eitt gott høvi til at varpa ljós á mentanarligt fjølbroytni á føroyskum arbeiðsplássum. Arbeiðspláss hava stóran leiklut í at tryggja góðan mentanarligan fjølbroytnisið í Føroyum og kunnu gera nógv fyri at tryggja, at starvsfólk kenna seg hoyrd og vird. Ikki er altíð neyðugt at samskipa tey heilt stóru tiltøkini, og í sambandi við fjølmentanarvikuna er hugsanin, at hvørt leiðslan skipar fyri onkrum og/ella um starvsfólk sjálvi skipa fyri onkrum, so ræður um at vera við. Hvørt tiltøkini eru stór ella smá, er ikki av alstórum týðningi, men heldur at tað verður ein góð uppliving hjá teimum luttakandi. Her eru nøkur uppskot til, hvat leiðsla, HR og starvsfólk kunnu leggja dent á hesa vikuna.

Leiðsla og HR

Spurningar, ið HR ella leiðsla kunnu seta sær. Hvussu er arbeiðsplásssið samansett? Í hvønn mun umboða vit fjølbroytni í føroyska samfelagnum? Kunnu vit sum arbeiðspláss gera meira fyri at fevna og gagnnýta mentanarliga fjølbroytni í okkara samfelag? Hava vit góða kunning til fólk, ið ikki skilja føroyskt? Eru serlig fyrilit, ið vit skulu hava fyri starvsfólkum, ið ikki kenna føroyska mentan og føroyskt mál? Hava vit mannagongdir ella starvsfólkapolitikki viðvíkjandi evnum um mentanarliga fjølbroytnið?

Til starvsfólk

- Útlendskt starvsfólk kann hava framløgu um eitt nú, hvussu tað er at starvast á føroyska arbeiðsmarknaðinum.
- Fjølmentanarligur døgurðatími. Royn mat í døgurðatímanum úr teimum mentanum, ið eru umboðaðar á staðnum.
- Bjóða til starvsfólkakvøld við tónleiki, søgum ella dansi úr øðrum mentanum enn tí føroysku.
- Spurnakapping við fjølmentan sum tema.
- Ítróttardagur við ítróttargreinum úr øðrum mentanum.
- Skipa fyri innanhýsis myndakapping. Luttakarar skulu senda inn myndir av einum hvørjum, ið lýsir fjølmentanina í Føroyum. Sendið tær bestu myndirnar inn á **#fjølmentanføroyar**.
- Viðurkenning. Arbeiðsplásssið vil møguliga heiðra ávísan persón, ella bólk, ið hevur víst tilflytaraøkinum serligan ans.

Frítíðarfelagsskapir

Fjølmentanarvikan er eitt gott høvi til at varpa ljós á mentanarligt fjølbroytni í føroyskum frítíðarfelagsskapum. Frítíðarfelagsskapir hava ein stóran leiklut í at tryggja góðan mentanarligan fjølbroytnissið í Føroyum og kunnu gera nógv fyri at tryggja, at bæði venjarar og limir kenna seg hoyrdar og virdar. Ikki er altíð neyðugt at samskipa tey heilt stóru tiltøkini, og í sambandi við fjølmentanarvikuna er hugsanin, at hvørt nevndin skipar fyri onkrum, og/ella um limirnir sjálvir skipa fyri onkrum, so ræður um at vera við. Hvørt tiltøkini eru stór ella smá, er ikki av alstórum týðningi, men heldur at tað verður ein góð uppliving hjá teimum luttakandi. Her eru nøkur uppskot til, hvat nevnd, venjarar og limir kunnu leggja dent á hesa vikuna.

Nevndararbeiði

Spurningar, ið nevndin kann seta sær. Hvussu er felagið samansett viðvíkjandi mentanarligum fjølbroytni? Í hvønn mun umboða vit mentanarliga fjølbroytnið í føroyska samfelagnum? Kunnu vit sum felagsskapur gera meira fyri at fevna og gagnnýta mentanarliga fjølbroytni í føroyska samfelagnum? Hava vit góða kunning til fólk, ið ikki skilja føroyskt? Eru serlig fyrilit, ið vit skulu hava fyri limum, ið ikki kenna føroyska mentan og føroyskt mál? Hava vit mannagongdir ella starvsfólkapolitikk viðvíkjandi evnum um mentanarliga fjølbroytnið?

Hygg at tykkara limalista

Avspegla limirnir samfelagið, vit liva í? Eru lutfalsliga eins nógvir limir, ið eru tilflytarar ella úr tilflytarafamiljum? Ella kunnu tit gera meira fyri, at limatalið avspeglar samfelagið? Royndir vísa, at tilflytarar ikki í eins stóran mun luttaka í frítíðarvirksemi. Kanska hava tit hug at fáa fleiri børn við útlenskum foreldrum at gerast limir hjá tykkum? Hvussu kunnu vit arbeiða við tí málsetninginum?

Hvussu lýsa tit við tilmelding og venjingartíðum?

Fjølmentanarvikan er eitt gott høvi til at lýsa við tykkara virksemi á enskum ella øðrum málum. Kanska eru fleiri limir, ið vilja koma upp í tykkara felagsskap, men kenna ikki tykkara virksemi og hvussu nógv limagjald tey skulu rinda, og vita ikki, hvussu tey melda seg til.

Ítróttafelagsskapir

Bjóða einum við útlenskari bakgrund at koma við til venjing/fund hesa vikuna at greiða frá síni mentan. Spæl eitt spæl frá teirra landi sum upphiting áðrenn ella sum part av venjingini.

Á heimasíðu, í limabrøvum, á facebook og aðrastaðni kunnu tit seta fokus á eitt nú útlenskar spælarar ella venjarar hjá felagnum ella hava samrøðu við útlenskt foreldur.

Limakvöld/-dag við denti á fjölmentan

Eitt nú kunnu útlenskir venjarar, undirvísarar ella limir hava eitt upplegg ella læra frá sær spøl og annað úr sínum heimlandi.

Hugnakvöld ella limadagur

Ger eitt hugnakvöld ella ein limadagur, har fokus er á fjølbroytni í felagnum. Høvið kann brúkast til at fagna útlenskum venjarum og sjálvbodnum í felagsskapinum, at hoyra um teirra heimland ella royna onkran mat úr teirra heimlandi.

Ítróttur

Tit kunnu hava fifakapping, spurnakapping ella annað, har kappast verður um vitan um eitt nú fót bólt og spælarar úr øðrum londum. Til ber eitt nú at gita fløgg, ella úr hvørjum landi eitt lið ella spælari er. Gott hevði eisini verið, at fingið leikarar úr øðrum londum at koma at greiða frá, hvussu tað er at vera ítróttarfólk í teirra heimlandi.

Tit kunnu hava eina ítróttarkapping við yngru limunum, har tey skulu umboða hvør sítt land (OL kapping). So kunnu tey mála andlitsmáling í flagglitunum, hoyra tjóðsangin fyri tað landið og tílíkt. Til venjingarnar ta vikuna kunnu tit fáa onkur stuttlig spøl á venjingarætlanina, ið stava frá øðrum londum.

Frítíðarfelagsskapir

Er tað ein frítíðarfelagsskapur fyri vaksni, kunnu tit eitt nú: Læra at gera mat úr øðrum landi, læra eitt hondverk, hoyra tónleik, smakka mat, hoyra um siðir og tílíkt.

Eru tit ein lesiringur, kunnu tit velja bók hjá útlenskum rithøvunda at viðgera í oktober.

Eru tit eitt dansifelag, kunnu tit royndar dansir ella dansa til øðrvísi útlenskan tónleik ta vikuna ella bjóða einum tilflytara at koma at undirvísa í dansi.

Eru tit ein bindiklubbur, so kunnu tit hugsa um at bjóða onkrum við, ið hevur útlenskan uppruna, antin sum gest ella fyri at læra okkurt um binding ella litir aðrastaðni.

Viðurkenning

Felagsskapurin vil móguliga heiðra ávísan persón ella bólk, ið hevur víst tilflytara-økinum serligan ans.

Matstovur, kaffihús og skeinkistöð

DJ-kvøld

Fokus á útlendskan tónleik. Eitt nú velja ávísan tónleikastíl ella tónleik úr ávísimum landi/heimsparti.

Dansikvøld

Kom og dansa salsa ella annan dans.

Karaoke night

Læn eitt karaoke ljóðanlegg og savna fólk at syngja teirra yndisløg.

Matur og drekka

Serligt mat- og drekkakort til hesa vikuna við íblástri uttan úr heimi.

Mentanarhús, bókasavn, framsýningarhøli, leikhús, konsertstøð og samkomuhús

Framløga

Framløga hjá tilflytaranum um egið heimland.

Til foreldur í barnsburðarfarloyvi

Bókasavn, kirkjur, samkomuhús: Vøggusangir úr øllum heiminum.

Konsert

Konsert við útlenskum tónleiki ella útlenskum tónleikarum á palli.

Sjónleikur

Framføra leik við útlenskum leikarum ella framføra ein leik, ið eitt nú hevur aðra mentan sum tema, ella sum á annan hátt varpar ljós á, fagnar og fevnir fjølmentanarligt ríkidømi.

Framsýning

Open Mic

Fólk fáa høvi til at siga eina søgu, lesa eina yrking, siga okkurt skemt og/ella halda eina røðu. Mikrofonin stendur klár.

Livandi bøkur

Living books/livandi bøkur er máti at hitta útlendingar til eitt opið samskipti. Tað kann skipast á tann hátt, at fólk úr øðrum mentanum enn føroyskari bjóða seg fram sum eina livandi bók. Lánarar kunnu so koma at læna fólkin eina løtu og fáa eitt prát við tey um eitt hvørt, so sum fjølmentan, lívið í Føroyum, lívið í upprunalandinum ella okkurt heilt annað, ið tey vilja vita meira um. Hetta eigur at verða gjørt undir tryggum og hugnaligum umstøðum, eitt nú á bókasavni, í mentanarhøli, kafé ella annað. Eitt gott hugskot er at gera eitt „kaféumhvørvi“, har ið fólk kunnu sita við borð tvey og tvey, ímeðan bókin verður lísín (tá ið samrøðan fer fram). Til ber at gera eina permu til bókina áðrenn tiltakið við navni á persóninum og kanska eina yvirskrift ella stikkorðum við evnum, ið „bókin“ hevur hug til at siga frá. „Bókin“ kann altíð velja at siga nei, um tað er okkurt, ið tey ikki vilja siga øðrum. Tað er umráðandi, at eina tvey fólk eru til staðar og syrgja fyri, at tiltakið riggar, sum tað skal, og greiðir lánarum frá, hvussu hetta fer fram.

Framførslur

Útlendingar búsitandi í Føroyum fáa høvi til at framføra ymiskt, sum litað verður av teirra mentan. Dømi um framførslur:

- Dansur
- Sjónleikur
- Yrkingaupplestur
- Tónleikur
- Spæla lög við ljóðføri
- Syngja
- Gykl
- Stand-up
- Framløga hjá tilflytaranum um teirra heimland

Framsýningar

Framsýning, ið vísir á mentanirnar, ið eru í kommununi.

Barnalist, har børn og ung gera list, ið hevur eitt ávíst tema. Eitt nú kann *Fjølmentan* verða eitt tema ella okkurt heilt einfalt, so sum nøvn úr ymiskum londum ella líknandi

Framsýning við lutum og list úr einum ella fleiri londum, ið eru umboðað í kommununi.

Listafólk úr øðrum londum sýna sína list fram.

Listaframsýning við ávísimum tema sum tilflyting, fjølmentan ella líknandi.

Hugnakvøld

Hugnakvøld í sambandi við *Fjølmentanarvikuna* kunnu haldast:

- Í skúlanum
- Á dagstovninum
- Á arbeiðsplássinum
- Í mentanarhúsi
- Á kafé (Kafé Lingua)
- Í frítíðarvirksemi
- Í samkomu
- Í kirkjuni
- Í ítróttarfeløgum

Partur 2

Børn og ung

Høvuðsendamálið við ítrivunum í hugskotskjáttuni er at hava tað stuttligt saman, meðan vit gera okkurt øðrvísi, enn vit eru von. Vit kunnu brúka spøl úr øðrum mentanum, ella úr Føroyum. Um luttakarar eru, úr aðrari mentan, so kunnu tey eisini spyrja foreldur ella ommur og abbar, um tey minnst okkurt spæl úr sínum heimlandi. Uppskotini eru býtt upp eftir, hvørt tey leggja dent á rørslu, at grunda ella at skapa, tó hava tey flestu spølina eina samanseting av øllum. Eisini eru uppskot, ið vit kalla: *Til øll*. Øll uppskotini leggja upp til samstarv. Í hugskotskjáttuni er eisini eitt arbeiðsskjal, ið kann nýtast sum hjálp, til at leggja tiltøkini til rættis.

Rørsla

Dansimálspæl á swahili

Spælið leggur upp til, at luttakararnir hava tað stuttligt á einum fremmandum máli, venur minnið og viðbragd.

Vegleiðing til spælið

Eitt barn er dansilærarin. Dansilærarin, ella ein vaksin, lesur hesar setningarnar upp á swahili:

Tuungane: Vit standa saman.

Tucheze: Vit fara at dansa.

Tufurahi: Vit eru glað.

Tusherehekehe: Vit halda veitslu.

Vit velja eina rørlu at gera, ið lýsir hvønn setning. Øll mugu gera somu rørlu.

Dømi

Tuungane: So fara øll í runding, ella øll gera eitt hjartatekn við hondunum.

Tucheze: Øll dansa tað, tey hava hug til, ella dansa eina serliga rørlu.

Turfurahi: Øll klappa.

Tusherehekehe: Øll seta seg á gólvið.

Dansilærarin rópar eitt av orðunum upp, og tá skulu hini gera ta rørluna, ið tey hava valt frammanundan at hoyra til orðið. Um ein ger skeiva rørlu, so má ein úr spælinum. Spælt verður, til bara ein luttakari er eftir, og tá hevur viðkomandi vunnið og sleppur at vera dansilærarin í næsta spæli. Til ber at gera spælið til tónleik, og viðmælt verður, at nýta tónleik við rytum.

Eru børnini lítil, er kanska nóg mikið við 2–3 orðum, og ein vaksin kann vera dansilærarin. Fleiri orð kunnu koyrast upp í, um børnini eru størri. Er ein luttakari, ið tosar eitt annað móðurmál, kann spælið gerast á teirra máli. Tá spælið er liðugt kunnu luttakarar grunda á fyrimunir av at duga fleiri mál.

Kho kho

Kho kho er eitt barna og ungdómsspæl úr India. Spælið leggur upp til, at luttakararnir venja samskipti og „strategi“ – leggja til rættis – og samstundis fáa rørt seg. Gott er at hyggja at viðhefta leinkinum, ið týðiliga lýsir strategipartrin.

Vegleiðing til spælið

Tekna ein stóran ferhyrning upp á einum vølli, umleið 30 x 15 m við einari linju í miðjuni á langsíðuni og einum pela við báðar endar á miðlinjuni. Tvey lið við níggju luttakarum í hvørjum. Talið kann broytast, bólkarnir skulu tó vera líka stórir. Annað liðið fangar, og hitt liðið verjir. Sí mynd 1 og 2.

1. Fyrst fer annað liðið inn á vøllin, og tað er liðið, sum fangar og verður kallað fangaliðið. Átta luttakarar frá fangaliðnum seta seg at húka á miðlinjuni. Fýra venda andlitinum annan vegin, og fýra venda hin vegin, og tey sita soleiðis, at tey venda annahvørt, hvør sín veg, við líka millumrúmi. Ein luttakari stendur við annan pelan á aðru síðuni. Sí mynd 2.

2. Tríggir luttakarar úr verjuliðnum koma inn á vøllin og stilla seg øðrumegin linjuna. Nú skulu tey, ið sita, royna at fanga tey, ið verja, við at nerta við tey. Luttakararnir á verjuliðnum kunnu renna ímillum luttakarnir á miðlinjuni. Luttakarinn, ið fangar, kann ikki renna ígjøgnum miðlinjuna og kann ikki venda við og renna hin vegin, men skal yvir um pelan í hinum endanum.

3. Sí mynd 3, 4 og 5.

4. Luttakarinn, ið fangar, kann fáa ein annan luttakara á sínum liði til at fanga fyri seg. Fangarin kann renna yvir til ein luttakara, ið vendir bakið til, rópa Kho og prika tann luttakaran á ryggin. So býta tey um pláss, so tann prikaði luttakarinn reisir seg og rennur út á ta hálvuna, sum viðkomandi vendir móti. Sí mynd 6 og 7.

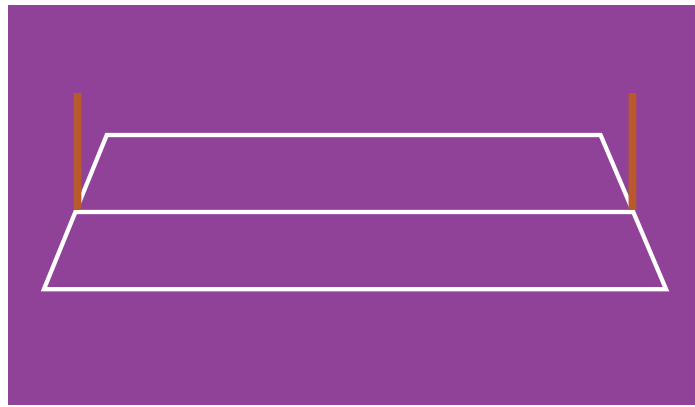
5. Tann prikaði luttakarinn skal renna út á ta hálvuna, hann vendir móti. Hann kann tó renna um pelan í endanum og yvir á hina hálvuna.

6. Tá ið øll trý børnini, ið verja, eru fangað, koma trý nýggj inn á vøllin.

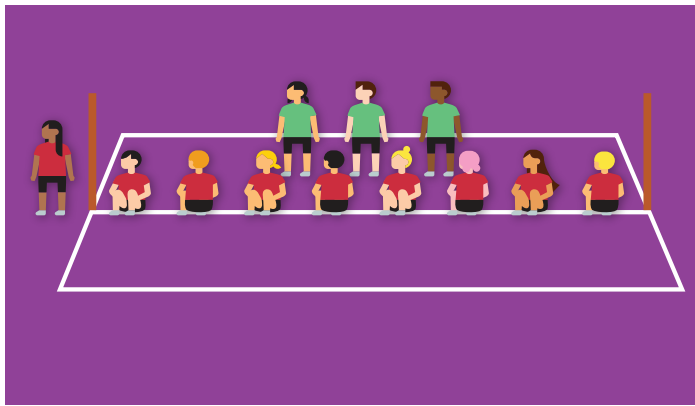
7. Tá ið allir luttakararnir á verjuliðnum eru fangaðir, býta liðini um. Minst til at taka tíð. Vinnarin er tað liðið, ið hevur nýtt stytst tíð at fanga mótstøðuliðið.

Leinkja til Kho Kho:

<https://www.youtube.com/watch?v=kD-D6QWDn7k>

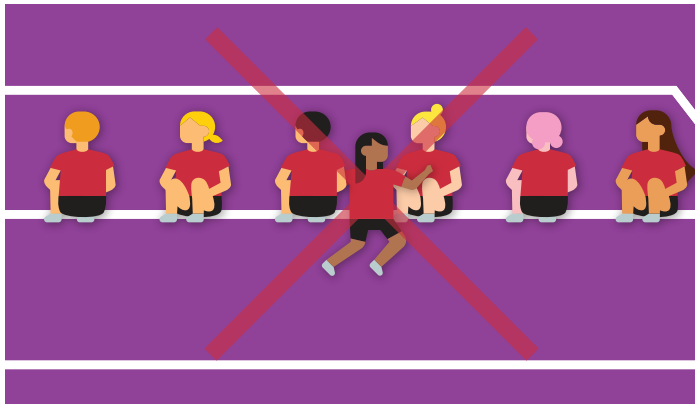
Mynd 1

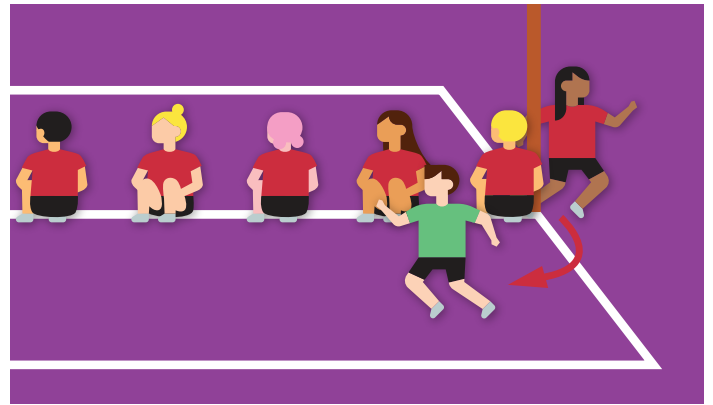
Mynd 2

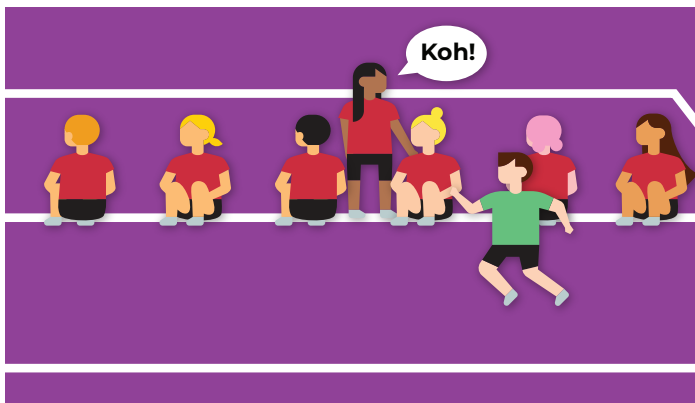
Mynd 3

Mynd 4

Mynd 5

Mynd 6

Mynd 7

Virðisspæl

Spælið leggur upp til samstarv og at luttakarnir grunda á egin virði, og hvat tey merkja í samspæli við onnur menniskju.

Vegleiðing til spælið

Vit skulu nýta 19 endurnýtslutir, so sum plastikfløskur, plastikkoppar, tíðindabløð o.s.fr. Øll taka okkurt við heimanífrá. Vit skriva virðir á hvønn lut: eydna (happiness), vinalag (friendship), ríkidømi (wealth), framburður (success), andligleiki (spirituality), borgari (citizenship), mæti (fame), trúvirði (authenticity), vald (power), ávirkan (influence), heiðurssemi (integrity), rættvísi (justice), gleði (joy), kærleiki (love), viðurkenning (recognition), familja (family), sannleiki (truth), vísdómur (wisdom), ting (status).

Eisini skulu vit nýta tveir posar, tvey turriklæði (at binda fyri eyguni) og pappír og penn til hvønn luttakara. Vit skulu nýta væl av plássi til spælið. Tveir líka stórir bólkur skulu gerast. Liðini venda hvør móti øðrum, við einum millumrúmið á umleið 10 fet. Hvørt lið velur ein samlara, og viðkomandi fær bind fyri eyguni. Eisini skal ein skipari veljast. Skiparin leggur allar lutirnar á gólvið millum bólkarnar.

Nú skulu sammlararnir royna at samla so nógvar lutir sum møguligt, við bindi fyri eyguni. Fyrst annað liðið og síðani hitt. Skiparin tekur tíð, og eftir 3 min. skulu liðini skifta samlara.

Teirra liðfelagar skulu royna at hjálpa teimum at samla, við at geva teimum leiðbeiningar, til dømis: „eitt sindur til høggru, beint við fótin, eitt sindur fram“, o.s.fr. Mótstøðuliðið kann geva skeivar vegleiðingar samstundis. Tann bólkurin, ið samlar flest lutir skjótast, hevur vunnið. Hvørt lið hevur trý umfórð og fær 5 min. til hvørt.

Hvar er mynturin?

Spælið *Hvar er mynturin*, er eitt spæl, ið varð brúkt á altjóða skótalegu í 2011. Endamálið við spælinum er at venja samskifti, samstrarv, at geva gætur og hugsa strategiskt (leggja til rættis).

Vegleiðing til spælið

Luttakararnir verða býttir í tveir bólkar. Bólkarnir seta seg niður í tvær javnfjarar linjur og venda andlit til andlits. Hvør bólkur fær ein mynt.

Byrjað verður úr øðrum enda, og mynturin skal ganga allan vegin oman í hin endan. Luttakararnir kunnu tó steðga myntinum og bara látast, sum at hann verður givin víðari, og tá skal restin av luttakarunum í bólkinum látast, sum at mynturin gongur allan vegin oman í hin endan.

Hendurnar hjá øllum skulu vera framman fyri kroppin. Bólkarnir gera hetta í senn, og uppgávan hjá luttakarunum er at halda eyga við luttakarunum í hinum bólkinum.

Tá ið spælið er liðugt, skulu bólkarnir samlast og royna at gita, hvar mynturin hjá hinum bólkinum endaði – t.v.s. hvør í hinum bólkinum hevur myntin.

Luttakarnir hava trýggjar minuttir at ráðføra seg í, so skulu teir hava eitt „git“ klárt. Um bólkarnir gita rætt, fáa teir eitt stig. Tá ið bólkarnir ráðføra seg, skulu teir eisini royna at leggja til rættis, hvussu best ber til at halda eyga við mótstøðuliðnum fyri at finna út av, nær mynturin steðgar.

Øll seta seg aftur sama stað, og tann fyrsti í hvørjari linju setur seg nú við endan. Spælið verður so endurtikið, og tá øll hava verið fyrst, er spælið liðugt. Tann bólkur, ið hevur flest stig, hevur vunnið.

Jerusalema Dance Challenge

Jerusalema dansurinn er upprunaliga úr Eysturafrika. Dansibólkurinn Fenómenos do Semba úr Angóla gjörði í 2020 eina videoupptöku, meðan tey dansaðu til sanginn Jerusalema hjá afrikanska framleiðaranum Master KG. Síðani hefur dansurinn ferðast um allan heim, sum ein avbjóðing við #Jerusalemadancechallenge. Sí leinki. Sjálfur dansurinn hefur verið dansaður í Eystur-Símbabve í øldir og snýr seg um at liva saman.

Vegleiðing til dansin

1. Fýra veiggj við vinstru mjødn, fýra veiggj við høgru mjødn,
2. traðka skiftivís vinstra, høgra fýra ferðir á staðnum,
3. gakk fýra fet fram, vinstra fyrst, síðani snara vit vinstru um og gera eitt spark til síðuna við vinstra beini, snara vinstru um og gakk trý fet til síðuna, og fjórða fet er eitt spark til høgru,
4. fýra fet á staðnum, og so endurtaka vit. Vit venda tann vegin, vit standa, ella venda frameftir aftur og byrja umaftur.

Vit kunnu klappa eitt klapp, árðenn vit byrja at veiggja og tá ið vit skifta til at veiggja høgru

Vit endurtaka fleiri ferðir inntil øll eru við. Minst til, tað snýr seg um at vera saman og hava tað stuttligt. Best er at læra fetini uttan tónleikin fyrst – og síðani dansa til tónleik. Hugsa um at byrja „rætt“ til tónleikin. Intro er fýra ferðir átta taktir (dansitaktir, t.v.s. fýra ferðir fýra tónleikataktir).

Tað fyrsta leinkið vísir trinini, og hini leinkini vísa teir ymisku hættirnar, ið dansurinn hefur ferðast runt heimin.

<https://www.facebook.com/watch/?v=296493548163981>

<https://www.youtube.com/watch?v=9jR1NDFpLTO>

Leinkið til Jerusalema:

https://www.irishpost.com/entertainment/what-is-the-jerusalem-challenge-how-did-the-challenge-start-and-how-can-i-take-part-203542?fbclid=IwAR-1BAN_jSrhIEv7uRBP8inIlyD89CeU2kfBZcHmrYEcXq8uQeCmMILTUX0

<https://www.youtube.com/watch?v=qDMZRIO9Uy4>

Filma framførsluna og send inn til okkara á: **fjolmentan@gmail.com** ella deil á sosialu miðlum við **#fjolmentanfroyar**

Tinikling

Tinikling er ein filipínskur fólkadansur, ið verður dansaður við bambusrørum. Dansurin varð uppunálíga dansaður til Rondalla tónleik, ið stavar úr Spania, men í dag verður Tinikling dansaður til nútímans tónleik. Nógvar ymiskar útgávur av dansinum eru at finna á alnetinum. Tinikling snýr seg um rytmu, stev og koordinatión. Tinikling er ikki til heilt smá børn. Til dansin skulu nýtast tvey til fýra bambusrør á uml 3 m ella onnur løtt rør ella stengur.

Sí leinki til íblástur:

<https://www.youtube.com/watch?v=6ZMyFiaAGNg>

<https://www.youtube.com/watch?v=9EvmEPahwEg>

<https://www.youtube.com/watch?v=8HC4vlkiAMs>

Grunda

Fjølmentanarbingo

Fjølmentanarbingo snýr seg um samskipti og at fáa innlit í lívið hjá hvørjum øðrum, á ein lættan og stuttligan hátt.

A. Hetta spælið leggur upp til, at luttakararnir koma at kennast betur

B. Hetta spælið leggur upp til, at luttakararnir kappast um at minnst ymiskt um hvønn annan.

Vegleiðing til spælið:

Luttakararnir fáa eina plátu í part og skulu hava hvør sín blýant ella penn. Á plátunum eru 25 puntar, og á hvørjum punkti er ein persónslýsing. Dømi: „Eg eigi eitt kelidjór“, ella „Mær dámar væl at kappast“. Luttakararnir skulu ganga runt í rúm-inum og spyrja hvønn annan spurningar frá plátuni. Um tey fáa eitt „ja“, so skal viðkomandi, sum svarar, skriva sítt navn á puntin við tí persónslýsingini. Loyvt er bert at spyrja hvønn persón ein spurning í senn. Tann, ið fyrst hefur fulla plátu, rópar *BINGO* og hefur vunnið spælið.

Sí íblástur:
snar.fo/lond

Dámar væl tónleik	Dámar at dansa	Eigur eitt kelidjór	Dugir minst fimm høvuðsstaðir	Kennir onkran væl, ið tosar eitt annað mál enn føroyskt
Dugir at binda	Dámar sterkan mat	Dámar at kappast	Hevur ferðast í einum øðrum heitum landi	Elskar at ganga grýlu
Hevur familju úr øðrum landi	Dugir at syngja ein tjóðsang	Gongur til ítrótt	Kennir onkran, sum ikki er fødd/ur í Føroyum	Hevur verið uppi til klokkan eitt um náttina
Hevur roynt at fiska	Dugir at spæla eitt ljóðføri	Er elst av sínum systkjum	Fær altíð sjóverk	Hevur einaferð etið bomm til morgunmat
Hevur lisið meira enn tríggjar bøkur	Hevur føðingardag sama dag sum tú	Dugir at tosa eitt annað mál enn føroyskt	Dugir at telja upp í 10 á trimum ymiskum málum	Dámar at tekna

Plátan: prenta út og klipp

Minnisspæl

Tá ið Fjølmentanarbingo er liðugt, ber til at gera eina spurnakapping, har øll eru móti øllum. Lærarin samlar inn pláturnar hjá luttakarunum og fær sær eina nýggja. Síðani spyr lærarin luttakararnar teir spurningar, ið standa á puntunum. Luttakararnir rópa „HEP“, um teir vita svarið, og tann, ið rópar fyrst, sleppur at svara. Navnið á tí, ið svarar, fer á puntin. Luttakararnir hava ikki loyvi at svara um seg sjálvar, men bert um onnur. Tann næmingur, ið svarar flest spurningum, (minnst best, hvør hevur svarað hvat), hevur vunnið. Møguliga eru fleiri, ið hava svarað somu spurningum. Luttakararnir, ið fyrstur sigur „HEP“, skal bert minnst eitt rætt navn til hvønn spurning.

Flagg og lond

Hetta spælið er í tveimum pørtum: ein lættari til yngru luttakararnar og ein djúpri, til eldru luttakararnar. Endamálið er at læra um fyrbrigdið tjóð, og at luttakararnir grunda á, at vit eru øll eisini partur av einum størri høpi, umframt familju, vinir og felagsskapir annars.

A. Spælið leggur fyri við at læra, hvat eitt flagg er, og fáa íblástur til at gera sítt egna flagg.

B. Spælið leggur síðani upp til, at bólkararnir skapa eina nýggja tjóð; gera nýtt flagg, tjóðbúna, tjóðdans, bólkaróp og nakrar setningar á nýggjum máli. Til ber eisini at velja leiðara á demokratiskan hátt o.s.fr.

Luttakararnir tekna eitt flagg úr sínum heimlandi ella upprunamentan. Fløggini verða hongd upp í rúminum. Skipað fyri spurnakapping ella kahootkapping, ið leggur fyri við at luttakararnir skulu gita, hvørji lond fløggini hoyra til. Um til dømis bara nøkur fá eru úr øðrum landi, so kunnu luttakararnir tekna eitt og hvørt flagg, ið tey finna, og síðani lesa eitt sindur um landið, ið flaggið umboðar. Eisini ber til at gera spurningar, sum til dømis hvønn heimspart flaggið hoyrir til, umleið hvussu nógv fólk búgva í tí landinum, og hvat mál tey tosa.

Grunda á, hví vit hava fløgg, hvønn týdning fløgg hava, um teirra litir ella okkurt á flagginum umboðar okkurt serstakt við mentanini, sum tey umboða. Til ber at gera bólkar, ið hava sum uppgávu, at gera eitt nýtt flagg í part – eitt flagg, sum ikki finst í veruleikanum – til dømis við at ímynda sær, hvørji fløgg planetir kundu havt, ella bara nýta hugflogið annars. Til ber eisini at gera bólkar, ið umboða nýggj lond, og harvið, umframt at gera sær fløgg, kunnu bólkararnir t.d. finna upp á mál (nøkur orð, ella setningar), gera eitt bólkaróp, tekna ein tjóðbúna, finna upp á ein tjóðardans og velja leiðara, á demokratiskan hátt. Spælið kann leggjast til rættis eftir aldri og tíðarrúmi.

Íblástur er at finna inni á:
snar.fo/lond

Matur

Endamálið er at skilja, hvat matmentan er, og at matmentanir eru ymiskar í ymiskum londum, bæði viðvíkjandi fyrireiking og sosialt. Spælið kann gerast á ymiskan hátt, og nøkur uppskot eru her. Til ber at gera fleiri uppskot, um tað til dømis verður gjørt sum ein evnisdagur, ella fleiri ferðir somu viku. Krevur nakað av fyrireiking.

Vegleiðing til spælið

Leggið eina løtu ella ein dag til rættis, ið snýr seg um mat.

A. Luttakararnir sleppa at hava mat við, møguliga ein rætt, ið best umboðar teirra mentan, húsarhald, ella bara okkurt, ið teimum dámar. Eisini kunnu luttakararnir gera mat, ið er øðrvísi enn tað, tey eru von við.

B. Til ber at finna myndir av rættum á netinum og tosa um sambandið millum umhvørvið, veðurlag og mat. Vís á hvat slag av mati ella kryddarí er sermerkt fyri matmentanir aðrastaðni.

C. Ger eina spurnakapping um mat, har luttakararnir skulu gita, hvør matur / hvørjir rættir úr hvørjum landi. Hetta kann gerast við myndum.

D. Lat luttakararnir fara í bólkar og gera hvør sín heimildarfilm um mat. Bólkarnir kunnu gera samrøður um mat við fólk úr øðrum mentanum. Spurningarnir kunnu møguliga snúgva seg um, hvat matur hevur at siga fyri tey, og hvussu tey uppliva matmentanina í Føroyum.

Tann sociali parturin av matmentanini hevur eisini stóran týdning, so sum hvussu nógv tíð fer við at gera mat, og hvat matur hevur at siga fyri familjuna ella felagskapin. Grunda á hvat fyri leiklut matur hevur í lívinum hjá okkum, hvat vit læra av at gera mat saman, og hvat vit kunnu læra av matmentanum aðrastaðni. Til dømis er matur ein háttur at vísa kærleika og umsorgan í fleiri mentanum.

Á arbeiðsplássum ber til at skipa fyri, at fólk kunnu taka mat við til onnur at roynd, ella kantinan ger okkurt øðrvísi hendan dagin.

Málspæl

Endamálið er at eggja til forvitni fyri øðrum málum og mentanum.

Vegleiðing til spælið

Spælið leggur fyri við at læra at siga „hey“ ella „góðan dag“ á so nógvum ymiskum málum sum møguligt. Fyrst vita vit, um onkur luttakari dugir annað mál enn føroyskt. Tann luttakarin lærir fyrst hini at siga „góðan dag“ á sínum máli. Síðani vita vit, hvussu nógv onnur mál vit duga, og hvussu vit siga „góðan dag“ á teimum málunum. Vit kunnu arbeiða tvey og tvey ella trý og trý.

At enda hava vit ein lista, ið vit seta saman. Klára vit at siga „hey“ ella „góðan dag“ á 10 ymiskum málum? 20 ymiskum málum?

Vit skriva øll orðini á pappír og heingja runt í rúminum. Vit kunnu tekna flagg og skriva navnið á viðkomandi landi, á hvørt pappír. Til ber at gera spurnarkapping um orðini aftaná, har eitt lið spyr: „Í hvørjum landi siga tey *Hola*“, og hitt svarar. Soleiðis fáa vit eisini vant tey orðini umaftur, ið vit hava arbeitt við.

Tá ið uppgávan er liðug, kunnu luttakararnir grunda á týðningin at skilja tað málið, ið fólk tosa rundan um teg. Hvat eru vansarnir við ikki at skilja? Hvussu ber til at hjálpa einum, ið ikki skilur føroyskt?

Søgur og sagnir

Fyrireika ein tíma, dag ella eitt kvøld við søgum og sagnum úr ymiskum mentanum. Bjóða møguliga einum foreldri, ommu ella abba, sjónleikara ella upplesara annars, at lesa fyri luttakarunum. Grunda á um felags eyðkenni eru í teimum ymisku søgunum, ella hvørt søgurnar eru ein samanblanding av øðrum, tit kenna áður. Slíkt kann lættliga gerast sum partur av einum hugnakvøldi ella flokstíma.

Duolingokapping

Tað finnast nógvar appir, ið børn eru von at nýta á telefonini. Hesa vikuna kunnu vit gera eina kapping, har flokkurin velur eitt fremmant mál at læra seg, eitt nú við appini Duolingo. Til ber at velja eitt mál, ið ein av luttakarunum tosar heima, til dømis. Tá ið vikan er farin, duga luttakararnir nøkur orð á málinum hjá viðkomandi, og møguliga er áhugi kveiktur fyri at læra mál yvirhøvur.

Leinki:

[duolingo.com](https://www.duolingo.com)

Kahootkapping

Nýtið Kahoot ella aðra app til at gera eina vanliga spurnakapping. Evnið kann vera eitt nú høvuðsstaðir, lond, heimspartar, fløgg, djór ella annað, ið lærir luttakararnar um umheimin.

Leinki:

kahoot.com

Kafé Lingua

Kafé Lingua er málkafé, ið leggur dent á, at fólk, ið tosa fleiri mál, hittast og samskifta. Endamálið er at práta um lívsstíl og mentan á ein gerandisligan og hugnaligan hátt.

Leinki:

cafelingua.com

Kanningararbeiði

Til eldru flokkar er hóskaði at gera kanningararbeiði. Leita fram hagtøl úr hagtalsgrunninum hjá hagstovuni fyri at fáa eitt yvirlit yvir, hvussu føroyska samfelagið er samansett. Til ber at finna út av, hvørji lond eru best umboðað í Føroyum. Til ber at leita eftir ríkisrættarstöðu og gera uppgávu út frá upplýsingunum.

Bøkur

Kannið hvørjar bøkur eru umsettar til føroyskt úr øðrum enn teimum norðurlendsku málunum. Lesið eina bók ella stuttsøgu eftir rithøvund, ið lýsir aðra mentan ella er úr aðrari mentan.

Heimurin

Printa eitt heimskort út. Luttakararnir skulu síðani seta ein prikk, ella eina nál, á tey lond, sum teirra foreldur eru úr. Hetta kann eisini gerast við einum føroyakorti og bygdum í Føroyum, um eingin í bólkinum hevur útlenska bakgrund. Eisini kunnu luttakarar velja eina ávísa litkotu fyri at visa, hvørjum londum luttakararnir hava áhuga fyri at vitja ella vita meira um. Hesa vitanina ber til at brúka sum ein inngang til víðari tilrættislegging fyri undirvísing í eitt nú landalæru, køki, tóneiki, átrúnaði o.s.fr.

Leinki til íblástur:

snar.fo/lond

Skapa

Vit gera list saman

List er ein framúr háttur at styrkja sambandið millum menniskju og samstundis víðka fatanarevnið hjá tí einstaka. Endamálið er, at fáa eina nýggja mynd burtur úr teimum einstøku og grunda á, hvat tað merkir at liva saman við øðrum, hvat vit kunnu læra av tí, tosa um fyribrygdi íblástur, og hvat fær sambond millum menniskju at rigga væl.

Vegleiðing til spælið

Luttakararnir tekna, mála ella finna eina mynd, ið lýsir okkurt serligt frá teirra mentan ella upprunamentan. Tað kann vera alt frá einum djóri, blómur ella klæðir, til okkurt, ið lýsir eina kenslu. Legg tær í geyma, at um so ein luttakari hevur foreldur úr øðrum landi, kann viðkomandi væl kenna seg sum føroying og í slíkari uppgávu velja okkurt úr føroysku mentanini.

Luttakararnir greiða frá, hvat tey hava valt at tekna og hví. Síðani kann lærarin gera bólkar, ið hava sum endamál at gera eina stóra mynd burtur úr einstaklingamyndunum. Antin kunnu tey klippa og líma partar av einstaklingamyndunum á eina stóra flatu ella tekna og mála sama skap umaftur á ta stóru flatuna.

Luttakararnir skulu framleiða stuttfilmur við tilfari, ið lýsir og fagnar fjølmentanini í Føroyum. Átakið kann byrja við, at bólkurin sjálvur ger leiðbeiningar til stuttfilmarnar, so sum um longd, útgerð og góðskustig. Eisini kann bólkurin velja eina dómsnevnd, ið skal meta um filmarnar. Hetta kann vera partur av verkætlanini, so luttakararnir læra at vera við í einari skapandi mannagongd, ið er treyta av nøkrum einføldum leiðbeiningum.

Myndir

Luttakarar kunnu vísa ella tekna myndir av djórum, blómum ella øðrum, ið lýsir ymiskar mentanir. Um luttakarar eru úr øðrum mentanum enn tí føroysku, kann teirra mentan vera evni, og møguliga kunnu tey greiða frá sínum heimlandi ella heimlandinum hjá sínum foreldrum. Eisini ber til at gera eina myndakapping, ið lýsir eina ella fleiri ymiskar mentanir.

Tónleikur

Luttakararnir læra sangir, rytmur og/ella tónleikabrot úr øðrum mentanum. Til ber at gera nýggjan tónleik, ið er ein blanding av rytmum, sangi og lögum úr fleiri ymiskum mentanum.

Dansur

Luttakararnir læra dansistev saman. Ymiskar mentanir hava ymiskar dansir, ið til ber at læra og dansa saman. Kannið, hvussu nógvur fólkadansir tit finna og dansa saman. Um onkur í flokkinum er úr aðrari mentan, er sjálvsagt at hugsa um hvørt tað er ein møguleiki, at læra okkurt frá teimum. Eisini ber til at finna okkurt brot á Youtube ella TikTok, ið er hóskandi fyri bæði ung og eldri at dansa saman.

Sjónleikur

Finn ein leik, ið leggur dent á fjølmentan ella at vera fremmandur í eini mentan. Eisini ber til at skriva ein leik, ið leggur dent á fjølmentan. Leikurin kann skrivast burtur úr eini veruligari hending, antin úr heimssøguni ella persónligari søgu hjá onkrum, ið tit kenna. Til ber eisini at gera stuttlig spøl, ið nýta sang og dansivenjingar sum upphiting til sjónleikavenjingarnar.

Framførslur

Fyrreika tónleik, sjónleik, dans, sang ella at siga søgur úr ymiskum mentanum og bjóða foreldrum ella starvsfeløgum til framførslu. Hetta kann gerast í sambandi við eitt hugnakvøld ella sum alment tiltak.

Vinarliga takið myndir av
tiltøkunum og leggið út
við **#fjølmentanføroyar**

Um tiltøkini eru almenn,
so sendið endiliga inn á
fjolmentan@gmail.com
so koma tey á skráanna.

ØII

Hugnakvöld

Í skólum ella á stovnum: Skipa fyrri einum hugnakvöldi ella degi, har foreldur sleppa at síggja tað, sum børnini hava arbeitt við í fjølmentanarvikuni. Um okkurt barn hevur foreldur úr útlendskari mentan, ber til at bjóða teimum at greiða frá, hvussu tað er at ganga í skúla í teirra heimlandi, ella onkrum øðrum, ið kann hava áhuga fyrri børn.

Á arbeiðsplássum

Skipa fyrri starvsfólkadegi, sum hevur mat sum evnið. Um starvsfólk eru úr øðrum londum, so hava tey móguliga áhuga at gera mat, syngja ella siga søgur og sagnir úr sínum heimlandi. Eisini ber til at bjóða vinnurekandi úr øðrum mentanum at greiða frá sínari lívsleið.

Í ítróttarhøpi

Skipa fyrri hugnakvöldi ella degi við luttakarum, ið greiða frá síni ítróttarmentan, ella luttakararnir spæla okkurt spæl í upphitingini.

Endamálið er at vera saman um okkurt, ið vísir á mentanarligt fjølbroytni á ein hugnaligan hátt. Hugnakvöld nýtast ikki at vera so rúgvusmikil, bara hava okkurt viðkomandi á skránni, ið fólk kunnu vera saman um. Hugsa um at bjóða tulki við um neyðugt.

Heimablídni

Móguliga hevur onkur hug at gera mat úr eignum landi og bjóða vinfólki, starvsfelagum ella eini familju heim at royna. Ella onkur velur at gera ein rætt úr aðrari mentan, ið tey eru hugtikin av og hava hug at royna.

Kjak

Skipa fyri kjaki við evninum *Mentanarligt fjølbroytni*.

Spurningar kunnu vera:

- Hvat er mentan?
- Hvat er føroysk mentan?
- Hvat er mentanarligt fjølbroytni?
- Hvussu eru vit í Føroyum lík øðrum mentanum, og hvussu eru vit ólík?
- Hvat er fyrimunurin við mentanarligum fjølbroytni?
- Hvat er tilflyting?
- Hvat kunnu avbjóðingarnar vera hjá tilflytarum í Føroyum?
- Hvat kunnu vit gera fyri at fáa tilflytarar at at kenna seg heima í flokkinum? Í skúlanum? Í Føroyum?

Um kjakið er í flokkinum, so er týðningarmikið at minnst, at um tilflytarar eru millum næmingarnar, so kann kjakið vera kensluborið fyri tey. Um luttakararnir eru ung fólk, so er týðningarmikið, at lærarin ella orðstýrarin er fyrireikaður at vegleiða kjakið. Eitt gott hugskot er at arbeiða í smærri bólkum.

Endamálið er at læra um mentanarligt fjølbroytni, at læra meira um hvønn annan og eisini at læra at seta orð á og virða hugleiðingar um aðrar mentanir og egna mentan.

Innbjóðing til fjølmentanartiltak

Í sambandi við fjølmentavikuna vilja vit fegin bjóða

til eitt tiltak hjá

Addr. _____

Dato _____ Klokkan _____

*Vit vóna at síggja teg/tykkum og vóna,
at vit fáa ein góðan dag/kvøld saman.*

Við fjølmentanarkvøðu

Lat okkum byrja!

Hetta skjalið er ætlað sum ein hjálp til at leggja tykkara áttak ella virkseml til rættis í sambandi við fjølmentanarvikuna. Printa út og brúka eftir tørvi.

Set X

Leggið tykkara virkseml til rættis

- Hava tit valt tykkara tiltak?
- Hava tit grundað á, hvørt tað hóskar til aldursbólkin, ella um tað skal lagast til?
- Hava tit boðað teimum luttakandi frá, at tiltakið verður?
- Hava tit grundað á, hvørt tiltakið kann leggja upp til meira undirvísing ella spæl?
- Hava tit tryggjað tykkum, at hølið ella økið er tøkt?
- Hava tit tryggjað tykkum, at nóg mikið av tíð er til tiltakið?

Gerið vart við tykkum

- Takið myndir av tiltakinum og leggið út á sosialu miðlar við **#fjølmentanfóroyar** ella send inn á **fjolmentan@gmail.com**
- Hava tit tikið niður miðlapakkan hjá fjølmentanarvikuni? Kanna heimasíðuna hjá útlendingastovuni, integratióssamskiparanum ella skriva á **fjolmentan@gmail.com** og fá meira at vita.

Lat okkum tosa saman

- Skriva á **fjolmentan@gmail.com** við møguligum uppskotum til virkseml.
- Far inn á heimasíðuna hjá Torshavn.fo, Integration.fo ella skriva á **fjolmentan@gmail.com** fyri at fáa meira at vita um fjølmentavikuna.

Er tiltakið alment?

- Hava tit sent inn upplýsingar um tiltakið á **fjolmentan@gmail.com** ?
- Hava tit kannað, at tiltakið er á yvirskipaða kalendaranum fyri fjølmentanarvikuna?

*Er nakað ivamá, ella vilja tit bara práta eitt sindur um møguleikar og hugskot, so ringið á 271048 ella skrivið á **fjolmentan@gmail.com**. Vit gleða okkum at hoyra frá tykkum!*

fjøl
mentanar
vika.

#fjølmentanføroyar